

CENTRALE BANK VAN CURACAO EN SINT MAARTEN

Update analyse financieringsbehoefte van Curaçao op de middellange termijn

1. Inleiding

De onderhavige notitie is een actualisatie van de notitie *‘Economische prestatie van Curaçao in de eerste helft van 2020 en financieringstekort op de middellange termijn’* van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) van 4 augustus 2020 (lees: Notitie van augustus 2020). In deze notitie wordt de projectie van het financieringstekort en de financieringsbehoefte van Curaçao op de middellange termijn geactualiseerd aan de hand van de gerealiseerde inkomsten en uitgaven voor de periode januari tot en met juli 2020, de geprojecteerde inkomsten en uitgaven voor de periode augustus tot en met december 2020 en de cijfers uit de meerjarige begroting 2021 – 2023 afkomstig uit de conceptbegroting voor het dienstjaar 2021.

De coronacrisis gecombineerd met de sluiting van de Isla raffinaderij hebben de economie van Curaçao zwaar getroffen. Volgens de meest recente projectie¹ van de CBCS zal de economie dit jaar met 21,4% krimpen. De huidige economische situatie heeft ook zijn gevolgen voor de overheidsfinanciën. Het tekort op de gewone dienst neemt naar verwachting sterk toe door een daling van de overheidsinkomsten gecombineerd met hogere uitgaven. Om de gedeerde overheidsinkomsten te compenseren en financiële steun te bieden aan de meest getroffen groepen in de maatschappij heeft Curaçao financiële steun gevraagd aan Nederland. Inmiddels heeft het Land een eerste en tweede tranche liquiditeitssteun van respectievelijk NAf.177,0 miljoen en NAf.204,0 miljoen ontvangen. Beide tranches zijn in de vorm van 2-jarige renteloze bulletleningen. De ontvangen liquiditeitssteun is echter niet toereikend om in de volledige financieringsbehoefte te voorzien. Tot op heden is echter geen overeenstemming bereikt met Nederland voor wat betreft een derde tranche aan liquiditeitssteun.

In deze notitie wordt het financieringstekort en de financieringsbehoefte van de overheid van Curaçao voor de periode 2020-2023 door middel van drie scenario's in kaart gebracht.

1. Een scenario waarbij wordt verondersteld dat de overheid extra liquiditeitssteun (derde tranche) ontvangt.
2. Een scenario waarbij wordt verondersteld dat er geen overeenstemming wordt bereikt voor een derde tranche liquiditeitssteun.
3. Een scenario waarbij wordt verondersteld dat de overheid extra liquiditeitssteun (derde tranche) ontvangt en daarnaast vanaf 2021 jaarlijks NAf.60,0 miljoen meer op de kapitaaldienst uitgeeft.

¹ Projectie van september 2020.

Wanneer nieuwe realisatiecijfers of prognoses beschikbaar zijn is de CBCS uiteraard bereid om de doorrekening van deze drie scenario's te actualiseren.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de CBCS op dit moment een aantal scenario's aan het doorrekenen is van de financieel-economische implicaties indien geen overeenstemming tussen Nederland en Curaçao voor verdere liquiditeitssteun wordt bereikt. Gezien de complexiteit van deze exercitie heeft de CBCS deze doorrekening nog niet afgerond maar verwacht de eerste resultaten binnen twee weken te kunnen presenteren.

2. Cijfers waarop de scenario's zijn gebaseerd

De inkomsten en uitgaven op de gewone dienst van de begroting voor 2020 zijn gebaseerd op de realisatiecijfers voor de maanden januari tot en met juli en de projectie voor de maanden augustus tot en met december. Zowel de realisatiecijfers als de projectie zijn afkomstig van het Ministerie van Financiën.

De totale inkomsten op de gewone dienst zijn, vergeleken met de Notitie van augustus 2020 nagenoeg gelijk gebleven. De totale uitgaven op de gewone dienst komen in de nieuwe projectie uit op NAF.2.022,6 miljoen. In de Notitie van augustus 2020 werd nog uitgegaan van NAF.1.941,9 miljoen aan uitgaven op de gewone dienst. Het verschil van NAF.80,7 miljoen kan grotendeels worden verklaard door een opwaartse bijstelling door het Ministerie van Financiën van de verwachte uitgaven in de maanden september tot en met december 2020. Het gaat in het bijzonder om een opwaartse bijstelling van NAF.46,3 miljoen aan de uitgaven gerelateerd aan de steunmaatregelen (i.c. Noodfonds COVID-19). Hoewel de uitgaven aan de steunmaatregelen in juli NAF.39,2 miljoen lager waren dan aanvankelijk werd geprojecteerd en de projectie voor augustus met NAF.18,0 miljoen naar beneden werd bijgesteld, zijn de uitgaven in de laatste vier maanden van 2020 met NAF.87,5 miljoen naar boven bijgesteld. Voorts heeft de overheid in juli NAF.2,0 miljoen minder uitgegeven dan werd geprojecteerd aan gezondheidszorg in verband met een eventuele tweede golf van COVID-19 en in augustus haar geprojecteerde uitgaven hiervoor met NAF.0,4 miljoen naar beneden bijgesteld. Echter, in de periode september tot en met december 2020 heeft de overheid haar projectie voor de hierboven genoemde uitgaven met NAF.42,0 miljoen naar boven bijgesteld.

De uitgaven op de kapitaaldienst zijn gebaseerd op de realisatiecijfers van de maanden januari tot en met juli 2020 van het Ministerie van Financiën. Voor de maanden augustus tot en met december worden de uitgaven per maand op de kapitaaldienst op NAF.10.0 miljoen² geschat.

² De schatting is gebaseerd op de geprojecteerde kapitaaluitgaven voor investeringen voor 2020 van NAF.65,0 miljoen en de gerealiseerde kapitaaluitgaven in de maanden januari tot en met juli 2020.

Het geprojecteerde begrotingssaldo³ voor 2020 komt hierdoor uit op NAf.839,9 miljoen negatief. Dit is een verslechtering van NAf.51,8 miljoen vergeleken met het saldo in de Notitie van augustus 2020.

3. Scenario 1. Middellange termijn projecties inclusief extra liquiditeitssteun

In scenario 1 zijn voor de overheidsinkomsten en –uitgaven in 2021-2023 de cijfers van de conceptbegroting voor het dienstjaar 2021 gebruikt. In dit scenario wordt verondersteld dat de overheid van Curaçao naast de reeds ontvangen eerste en tweede tranche, nog NAf.369,0 miljoen aan liquiditeitssteun van Nederland zal ontvangen in 2020. Voorts wordt in dit scenario verondersteld dat Curaçao na 2020 geen liquiditeitssteun meer zal ontvangen.

Tabel 1. Scenario 1: Middellange termijn projecties inclusief extra liquiditeitssteun

Miljoenen NAf	2020	2021	2022	2023
	Conceptbegroting 2021			
Gewone dienst baten	1.248,3	1.326,6	1.524,5	1.687,2
Belastingen	1.114,9	1156,0	1.347,0	1.502,0
Overige baten	133,4	170,6	177,5	185,2
Totale uitgaven	2.088,2	2.140,5	2.083,2	1.827,2
Gewone dienst uitgaven	2.022,6	2007,8	1.978,2	1.721,1
Kapitaaldienst uitgaven ¹	65,6	132,7	105,0	106,1
Begrotingssaldo	-839,9	-813,9	-558,7	-140,0
Afschrijvingen	100,0	102,0	102,9	104,0
Financieringssaldo²	-739,9	-712,0	-455,7	-36,0
Financiering	-65,2	30,7	2,1	2,1
Aflossing	108,2	8,2	8,2	8,2
Terug te ontvangen aflossing op u/g	0,0	10,3	10,3	10,3
Mutatie reservering ³	43,0	28,6	0,0	0,0
Financieringsbehoefte	805,1	681,3	453,7	33,9
Liquiditeitssteun	750,0	0,0	0,0	0,0
Al ontvangen	381,0	0,0	0,0	0,0
Nog te ontvangen	369,0	0,0	0,0	0,0
Financieringsgat	55,1	681,3	453,7	33,9
Aflossing COVID-19 bulletleningen	0,0	0,0	750,0	0,0
Financieringsgat incl. aflossing COVID-19 bulletleningen	55,1	681,3	1.203,7	33,9

¹Betreft de netto acquisitie van niet-financiële activa.

² + is overschot / - is tekort

³ Inclusief inkomsten uit verkoop van roerend en onroerend goed.

³ Totale inkomsten op de gewone dienst minus de totale uitgaven op gewone en kapitaaldienst.

Zoals blijkt uit tabel 1 heeft de overheid een financieringstekort van NAF.739,9 miljoen in 2020. Wanneer rekening wordt gehouden met de aflossing van vervallende obligatieleningen verminderd met de mutatie van reserves, resulteert dit in een financieringsbehoefte van NAF.805,1 miljoen. In dit scenario wordt verondersteld dat Curaçao in 2020 NAF.750,0 miljoen aan liquiditeitssteun ontvangt, waarvan NAF.381,0 miljoen reeds is ontvangen en NAF.369,0 miljoen nog moet worden ontvangen. Doordat de financieringsbehoefte de liquiditeitssteun overtreft, blijft in dit scenario nog een financieringsgat over van NAF.55,1 miljoen in 2020. Uit de meerjarige begroting blijkt dat ook in 2021 – 2023 er sprake zal zijn van een financieringstekort doordat de overheidsuitgaven de inkomsten zullen overtreffen. Het financieringstekort en de financieringsbehoefte nemen echter geleidelijk af. Over de hele periode 2020 – 2023 is het totale financieringsgat NAF.1,224.0 miljoen. In deze berekening is echter geen rekening gehouden met de aflossing van de ontvangen liquiditeitssteun in de vorm van 2-jarige bulletleningen in 2022. Wanneer hier wel rekening mee wordt gehouden is het totale financieringsgat op de middellange termijn NAF.1.974,0 miljoen.

4. Scenario 2. Geen verdere liquiditeitssteun

In scenario 2 wordt verondersteld dat de overheid na de reeds ontvangen eerste en tweede tranche liquiditeitssteun, geen verdere liquiditeitssteun zal ontvangen. De andere veronderstellingen zijn gelijk als in scenario 1. De totale financieringsbehoefte is hierdoor net als in scenario 1 over de periode 2020 – 2023 NAF.1.974,0 miljoen.

In 2020 is het financieringsgat van de overheid door het uitblijven van verdere liquiditeitssteun NAF.424,1 miljoen. Dit is NAF.369,0 miljoen hoger dan in scenario 1. Over de hele periode 2020 – 2023 is het financieringsgat van de overheid NAF.1,593.0. In dit geval is geen rekening gehouden met de aflossing van de reeds ontvangen liquiditeitssteun in 2020. Inclusief de aflossing van deze bulletleningen bedrag het financieringsgat over de periode 2020 – 2023 NAF.1,974.0 miljoen.

Tabel 2. Scenario 2: Geen verdere liquiditeitssteun

	2020	2021	2022	2023
Miljoenen NAf				
	Conceptbegroting 2021			
Gewone dienst baten	1.248,3	1.326,6	1.524,5	1.687,2
Belastingen	1.114,9	1.156,0	1.347,0	1.502,0
Overige baten	133,4	170,6	177,5	185,2
Totale uitgaven	2.088,2	2.140,5	2.083,2	1.827,2
Gewone dienst uitgaven	2.022,6	2007,8	1.978,2	1.721,1
Kapitaaldienst uitgaven ¹	65,6	132,7	105,0	106,1
Begrotingssaldo	-839,9	-813,9	-558,7	-140,0
Afschrijvingen	100,0	102,0	102,9	104,0
Financieringssaldo²	-739,9	-712,0	-455,7	-36,0
Financiering	-65,2	30,7	2,1	2,1
Aflossing	108,2	8,2	8,2	8,2
Terug te ontvangen aflossing op u/g	0,0	10,3	10,3	10,3
Mutatie reservering ³	43,0	28,6	0,0	0,0
Financieringsbehoefte	805,1	681,3	453,7	33,9
Liquiditeitssteun	381,0	0,0	0,0	0,0
Al ontvangen	381,0	0,0	0,0	0,0
Nog te ontvangen	0,0	0,0	0,0	0,0
Financieringsgat	424,1	681,3	453,7	33,9
Aflossing COVID-19 bulletleningen	0,0	0,0	381,0	0,0
Financieringsgat incl. aflossing COVID-19 bulletleningen	424,1	681,3	834,7	33,9

¹Betreft de netto acquisitie van niet-financiële activa.

² + is overschot / - is tekort

³Inclusief inkomsten uit verkoop van roerend en onroerend goed.

5. Scenario 3: Curaçao ontvangt extra liquiditeitssteun (derde tranche) en geeft vanaf 2021 jaarlijks NAf.60 miljoen extra uit op de kapitaaldienst

Scenario 3 gaat uit van dezelfde veronderstellingen voor de inkomsten en uitgaven van de overheid als in scenario 1. Ook wordt net als in scenario 1 verondersteld dat de overheid in 2020 NAf.750,0 miljoen aan liquiditeitssteun ontvangt. In dit scenario wordt verder verondersteld dat de uitgaven van de overheid op de kapitaaldienst vanaf 2021 jaarlijks NAf.60,0 miljoen hoger zijn dan in scenario 1.

Zoals blijkt uit tabel 3, zal het financieringsgat in 2020 net als in scenario 1 NAf.55,1 miljoen bedragen en verder oplopen tot NAf.741,3 miljoen in 2021. Vervolgens neemt het financieringsgat in 2022 en 2023 af tot respectievelijk NAf.513,7 miljoen en NAf.93,9 miljoen. Over de periode 2020 - 2023 bedraagt in dit scenario het totale financieringsgat NAf.1.404,0 miljoen. Wanneer rekening wordt gehouden met de aflossing van de ontvangen liquiditeitssteun in 2022 bedraagt het totale financieringsgat over deze periode NAf.2.154,0 miljoen.

Tabel 3. Scenario 3: Curaçao geeft vanaf 2021 jaarlijks NAf.60 miljoen uit op de kapitaaldienst

Miljoenen NAf	2020	2021	2022	2023
	Conceptbegroting 2021			
Gewone dienst baten	1.248,3	1.326,6	1.524,5	1.687,2
Belastingen	1.114,9	1.156,0	1.347,0	1.502,0
Overige baten	133,4	170,6	177,5	185,2
Totale uitgaven	2.088,2	2.200,5	2.143,2	1.887,2
Gewone dienst uitgaven	2.022,6	2.007,8	1.978,2	1.721,1
Kapitaaldienst uitgaven ¹	65,6	192,7	165,0	166,1
Begrotingssaldo	-839,9	-873,9	-618,7	-200,0
Afschrijvingen	100,0	102,0	102,9	104,0
Financieringssaldo²	-739,9	-772,0	-515,7	-96,0
Financiering	-65,2	30,7	2,1	2,1
Aflossing	108,2	8,2	8,2	8,2
Terug te ontvangen aflossing op u/g	0,0	10,3	10,3	10,3
Mutatie reservering ³	43,0	28,6	0,0	0,0
Financieringsbehoefte	805,1	741,3	513,7	93,9
Liquiditeitssteun	750,0	0,0	0,0	0,0
Al ontvangen	381,0	0,0	0,0	0,0
Nog te ontvangen	369,0	0,0	0,0	0,0
Financieringsgat	55,1	741,3	513,7	93,9
Aflossing COVID-19 bulletleningen	0,0	0,0	750,0	0,0
Financieringsgat incl. aflossing COVID-19 bulletleningen	55,1	741,3	1.263,7	93,9

¹Betreft de netto acquisitie van niet-financiële activa.

² + is overschot / - is tekort

³Inclusief inkomsten uit verkoop van roerend en onroerend goed.

6. Conclusie

In deze notitie is, op basis van de laatste realisatiecijfers (januari-juli) en projecties (augustus-december) van de overheidsinkomsten en -uitgaven voor 2020, de financieringsbehoefte en het financieringsgat op de middellange termijn van de overheid van Curaçao op basis van een drietal scenario's in kaart gebracht. Deze notitie is een actualisatie van de berekeningen die de CBCS in augustus 2020 heeft gedaan.

Uit de nieuwe berekeningen blijkt dat de overheidsfinanciën verder zijn verslechterd. Immers, de overheid verwacht in 2020 een hoger tekort op de gewone dienst van de begroting. Het hogere tekort komt vooral door een opwaartse bijstelling van de uitgaven gerelateerd aan de gezondheidszorg door een eventuele tweede golf van COVID-19 besmettingen en de steunmaatregelen in verband met de coronacrisis. Hierdoor neemt ook de financieringsbehoefte en het financieringsgat over de periode

2020-2023 toe. Wanneer rekening wordt gehouden met de aflossing van de COVID-19 bulletleningen in 2022 zou de overheid een nog grotere financieringsgat hebben.

De overheid dient hierdoor op korte termijn overeenstemming te bereiken met Nederland over verdere liquiditeitssteun of realistische alternatieven te vinden om het financieringsgat te kunnen dichten. De CBCS zal op korte termijn de resultaten van de doorrekening van de financieel-economische effecten van het uitblijven van liquiditeitssteun presenteren.

Ten slotte wil de CBCS benadrukken dat zowel in het geval van aanvullende liquiditeitssteun door Nederland als in het geval van alternatieve financieringsscenario's maatregelen moeten worden genomen voor het bereiken van houdbare overheidsfinanciën en een duurzaam herstel van de economie. De alternatieve financieringsscenario's zullen echter mogelijk minder aantrekkelijk zijn dan aanvullende steun van Nederland, waardoor het pakket noodzakelijke maatregelen nog omvangrijker en ingrijpender zal uitpakken.

Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

30 september 2020